

تخمین تمایل پرداخت خانوارهای روستایی برای بیمه خدمات درمانی

مجری طرح: پژوهشکده اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس

مدیر مسئول طرح: دکتر علی عسگری

کارفرما: سازمان بیمه خدمات درمانی

مسئول طرح: دکتر علی عسگری

سال خاتمه طرح: ۱۳۸۰

خلاصه‌ای از کلیات و نتایج طرح:

این تحقیق که به سفارش سازمان بیمه خدمات درمانی تهیه گردیده است، مشتمل بر ۷ فصل می‌باشد که در فصل اول به بیان مساله، فرضیات تحقیق، محدودیت‌های پژوهش و اهمیت موضوع پرداخته می‌شود. هدف اساسی در فصل دوم تحقیق، ارایه مبانی تئوریک تقاضا برای بیمه خدمات درمانی است. براین اساس، ابتدا در قسمت دوم نمونه‌هایی از مدل‌های تحلیلی تقاضا برای بیمه خدمات درمانی ارایه می‌گردد. سپس در قسمت سوم به توضیح و تشریح عوامل موثر بر تقاضا برای بیمه‌های درمانی پرداخته می‌شود. قسمت چهارم به توضیح نکات و موارد خاص تقاضای خانوارهای روستایی برای بیمه خدمات درمانی اختصاص دارد. بالاخره قسمت پنجم به جمع‌بندی و نتیجه‌گیری فصل اختصاص دارد. به منظور بهبود تصمیم‌گیری اقتصادی، روشهای ارزیابی متعددی برای تخمین تمایل به پرداخت افراد برای کالاها و خدمات و غیره طراحی و ارایه شده است. در شرایطی که کالا دارای بازار است، مازاد عرضه و تقاضا می‌تواند اطلاعات ارزشمندی در مورد منافع و ارزش حاصل از کالا و یا خدمت ارایه نماید. اما به دلیل ماهیت غیربازاری بسیاری از کالاها و خدمات اطلاعات، تقاضا باید تخمین زده شده و برآورد گردد و به همین دلیل تقاضا اغلب به‌طور مستقیم قابل مشاهده نیست، در نتیجه تکنیک‌های گوناگونی جهت اندازه‌گیری ارزش کالاها و خدمات، توسعه داده شده است.

اهمیت این موضوع سبب شده است که روشهای مختلفی برای تخمین تمایل به پرداخت افراد طراحی و به کار گرفته شود. لذا هدف اساسی فصل سوم، معرفی برخی از مهمترین روشهای اندازه‌گیری و تعیین تمایل به پرداختها و تبیین جایگاه روش CVM در میان آنهاست. بدین منظور در ادامه این فصل، ابتدا روشهای مختلف اندازه‌گیری و تخمین تمایل به پرداخت خانوارها ارایه و سپس هرکدام از آنها به اختصار توضیح داده می‌شوند و در انتها ضمن ارزیابی روشهای ذکر شده، جمع‌بندی و نتیجه‌گیری ارایه می‌گردد.

در فصل چهارم، ابتدا در قسمت دوم تاریخچه روش CVM مرور خواهد شد. قسمت سوم به تبیین مبانی نظری این روش، قسمت چهارم به مراحل انجام یک مطالعه CVM، قسمت پنجم به مروری بر

تکنیک‌های رایج در CVM، قسمت ششم به توضیحاتی پیرامون خطاهای احتمالی در نتایج CVM و روش‌های حذف و تقلیل آنها، قسمت هفتم به تشریح CVM طراحی شده برای تخمین به پرداخت خانوارهای روستایی برای خدمات درمانی و بالاخره قسمت هشتم این فصل به جمع‌بندی و نتیجه‌گیری اختصاص یافته است.

فصل ۵، جزئیات CVM به کار گرفته شده در این مطالعه را توضیح می‌دهد. با توجه به اینکه کلیه تجزیه و تحلیلها و نتیجه‌گیری‌ها بر مبنای روش به کار گرفته شده در مطالعه خواهد بود، لازم است کلیه جزئیات روش مورد استفاده توضیح داده شود. ادامه این فصل به صورت زیر تنظیم شده است: ابتدا در قسمت دوم، ابزار CVM یا پرسشنامه طراحی شده برای تخمین به پرداخت خانوارهای روستایی برای خدمات درمانی توضیح داده می‌شود. سپس در قسمت سوم، تکنیک مورد استفاده برای تخمین تمایل به پرداخت خانوارها تشریح می‌شود. قسمت چهارم این فصل به تشریح نحوه تعیین حجم نمونه اختصاص داده شده است. روش نمونه‌گیری و مشخصات روستاهای انتخاب شده در قسمت پنجم توضیح داده می‌شود. در انتها قسمت ششم به جمع‌بندی و نتیجه‌گیری این فصل می‌پردازد.

در فصل ششم این تحقیق، یافته‌های پژوهش مورد بررسی قرار می‌گیرند و نهایتاً فصل ۷ به بیان نتایج و پیشنهادات پژوهش می‌پردازد که بخشی از این پیشنهادات به شرح زیر است:

۱- درصد قابل توجهی از خانوارهای روستایی کشور تمایل دارند برای استفاده از بیمه خدمات درمانی بخشی از درآمد خود را پرداخت نمایند. براین اساس، پیشنهاد می‌شود آرایه خدمات بیمه درمانی به همان شکل که در مناطق شهری معمول است در روستاها نیز اعمال گردد.

۲- از آنجا که تفاوت معنی‌داری بین مناطق مختلف کشور از نظر تمایل به پرداخت برای بیمه خدمات درمانی وجود دارد، لازم است به این تفاوتها توجه شود. تعیین هرگونه حق بیمه و یا کمکهای دولت در این راستا باید با ملاحظه این تفاوتها صورت پذیرد.

۳- با توجه به اینکه درصد قابل توجهی از خانوارها حاضرند حداقل قیمت پیشنهادی یعنی ۵۰۰ تومان در ماه را برای استفاده از خدمات بیمه بپردازند، بهتر است نوعی از خدمات بیمه درمانی برای مناطق روستایی تدارک دیده شود که در چنین شرایطی بتواند وضعیت دسترسی خانوارهای روستایی به بهداشت و درمان را تقویت نماید.